

Бібліографічний опис:

[Від редакції] (2024) Вишитий одяг – національний спадок і символ єднання українців. *Народна творчість та етнологія*, 2 (402), 116–118.

[Editorial] (2024) Embroidered Clothing is a National Heritage and a Symbol of Ukrainians' Unity. *Folk Art and Ethnology*, 2 (402), 116–118.

© Видавництво ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2024. Опубліковано на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

ВИШИТИЙ ОДЯГ – НАЦІОНАЛЬНИЙ СПАДОК І СИМВОЛ ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ

Приурочений до Всесвітнього дня вишиванки та Дня науки в Україні однойменний науково-просвітницький семінар відбувся 14 травня 2024 року. Ініціаторами проведення заходу стали Рада молодих учених та Рада випускників Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України за підтримки Ради молодих вчених НАН України та в співпраці із секцією «Етнологія» відділення історії Київської Малої академії наук учнівської молоді.

Гарною традицією наукового колективу Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології (ІМФЕ) ім. М. Т. Рильського НАН України, зокрема його ініціативної молоді та спільноти випускників, стало проведення вже третій рік поспіль науково-популяризаційних заходів, приурочених до Всесвітнього дня вишиванки та Дня науки в Україні. Такі просвітницькі події щоразу зацікавляють нових учасників, адже спрямовані на інформування громадськості про найновіші здобутки академічної гуманітаристики у справі вивчення, збереження та сучасної презентації національної культурної спадщини, у тому числі й народного вбрання як виразника ідентичності та консолідації українців в умовах нашої героїчної боротьби проти російських окупантів. Ці аспекти знайшли своє безпосереднє висвітлення і в рамках поточного науково-просвітницького семінару, проведеного **14 травня 2024 року**, за ключовою темою **«Вишитий одяг – національний спадок і символ єднання українців»**.

Програмою було передбачено два формати представлення тематики заходу: спершу відбулися виступи-презентації ґрунтовних книжкових видань 2023–2024 років (колективних праць, мистецьких альбомів, культурологічних збірок), потім для онлайн-аудиторії прозвучали доповіді молодих дослідників НАН України та юних етнологів із Київської МАН. Окрім інформаційно-комунікаційного спрямування, науково-просвітницький семінар мав дидактичну мету, адже залучення одинадцяти представників талановитої учнівської молоді до обговорення актуальних аспектів народознавчої науки спонукатиме їх до глибшого включення в гуманітарну проблематику, надихне та вмотивує обрати цікаві теми науково-дослідницьких робіт наступного року, зокрема й із царини дослідження одягової

культури українців. Модерував хід проведення заходу заступник голови Ради молодих учених НАН України та голова Ради молодих учених ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України **Олександр Головка**.

Спершу про науково-мистецьке дослідження національної ваги «**Нетлінні. Українські державні символи у народній вишивці та ткацтві**» (Київ, 2023) поінформував присутніх один із упорядників видання, директор Центру фольклору та етнографії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат історичних наук **Володимир Щибря**. Етнолог розповів про задум створення цього альбому, особливості його реалізації шляхом пошуку та фотофіксації найкращих зразків народного одягу, тканих та вишитих предметів із жовто-блакитною і червоно-чорною кольоровими гаммами, із зображеннями державної символіки (передусім герба-тризуба) тощо. Хронологічними рамками побутування подібних речей були переважно 1920–1940-і роки – складні десятиліття національно-визвольної боротьби українського народу за свою свободу та відновлення державності. Засновниця громадської організації «Всесвітній День Вишиванки», ініціаторка і співупорядниця книги Леся Воронюк нині провадить активну роботу у сфері культурної дипломатії, презентуючи працю «Нетлінні...» в різних країнах Європи та Північної Америки.

Результатом плідної співпраці громадських організацій «Всесвітній день вишиванки» та «Вишивка в одязі видатних українців» стала нещодавня поява ще одного унікального етнографічного альбому «**Українські взори. Збірка Ольги Бачинської. Видання перше**» (Київ, 2024). Про це видання, рекомендоване до друку вченою радою ІМФЕ ім. М. Т. Рильського

НАН України, розповіла одна із його співупорядниць, наукова співробітниця відділу «Український етнологічний центр» цієї установи, кандидатка історичних наук **Марина Олійник**. Альбом повертає широкому загалу невинувато забуте ім'я видатної народознавиці й колекціонерки народної вишивки та демонструє зібрані нею сотні автентичних українських орнаментів початку ХХ століття.

Докладніше про цю книгу прес-служба НАН України також повідомляла **в окремому дописі** (<https://www.facebook.com/share/p/Qid5BHcc5UGR1dKt/>) у соціальній мережі «Facebook».

Про колективну монографію «**Лохвиччина: фольклорно-етнографічні студії та матеріали**» (Київ, 2023), підготовлену зусиллями науковців ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України у співпраці з гро-

Презентовані книжкові новинки

мадською організацією «Моя провінція» (голова – Яніна Алеєва), поінформував один з авторів книги – науковий співробітник відділу «Український етнологічний центр», кандидат історичних наук **Микола Бех**. Науковець розповів про реалізацію у 2020 році комплексної народознавчої експедиції до сіл Лохвицького району Полтавської області, результати якої лягли в основу видання, а також окремо зупинився на зафіксованих особливостях народного вбрання, продемонструвавши й цікаві візуальні джерела (репродукції весільних світлин, фотографії музейних експозицій та речових зразків – сімейних реліквій респондентів).

Авторську збірку культурологічних есе «**Місце сили**» (Брустури, 2024), що ґрунтується на науково-пошуковій, методичній і практичній роботі Буковинського центру культури та мистецтва з вивчення та збереження етнокультурного надбання, представила кураторка проекту «Спадщина» цієї установи, кандидатка філологічних наук **Іванна Стеф'юк**. Дослідниця коротко схарактеризувала зміст праці, з-поміж іншого наголосила на провідній ролі культурно-мистецького середовища м. Чернівців в організації вишиванкового руху в Україні, унікальності традиційних буковинських весільних вінків із ковилою, відзначила й інші характерні особливості одягової культури мешканців цього краю.

Далі на науково-просвітницькому семінарі учасники могли заслухати та обговорити дві цікаві доповіді. Перший змістовний виступ, базований на результатах дисертаційного дослідження молодого вченого ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України **Ігоря Турейського**, що мав назву «**Вишивка у дитячому одязі українців першої половини ХХ ст.**», був присвячений особливостям крою та оздоблення дитячого одягу, а також супроводжувався захопливим візуальним рядом, де демонструвалися рідкісні світлини та речові зразки одягової культури зазначеної вікової групи.

Приємно вразила присутню аудиторію своєю ерудицією та якісною підготовкою вихованка секції «Етнологія» відділення історії Київської МАН, учениця 9 класу ліцею № 198 «Еко» м. Києва **Софія Очеретяна**. Вона презентувала основні положення своєї пошукової роботи на тему «**Українські дукачі: моніторинг побутування в перші десятиліття ХХІ ст.**», з якою цьогоріч здобула друге місце на II (міському) етапі Конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України. Щирий інтерес юної дослідниці до народних прикрас українців був підкріплений ґрунтовним аналізом етнологічних праць та бажанням дізнатися більше про справу їх відродження в сучасності, що спонукало її звернутися до фіксацій практичного досвіду та фахових консультацій із представниками відомої золотарської майстерні «ВидимоНевидимо».

Отже, проведений науково-просвітницький семінар, приурочений до Всесвітнього дня вишиванки та Дня науки в Україні, засвідчив зрослий інтерес широкого загалу, серед якого і юного покоління, до культурної спадщини України як об'єкта беззаперечної пошани, однієї з основ національної ідентичності та того духовного коріння, з якого українці черпають свою стійкість і незламність, на полі бою захищаючи свою свободу проти зазіхань російських загарбників.

Підготував Олександр Головка

Надійшло / Received 20.05.2024

Рекомендовано до друку / Recommended for publishing 11.06.2024